

Checklista för rådgivning om tvärvillkor och arbetarskydd

Kund:

Rådgivarens benämning på kunden, det kan vara t.ex. gårdens, jordbruksföretagets eller jordbrukarens namn.

1. Rådgivningens omfattning m.m.

Modul(er)	Rådgivarens och rådgivningsföretagets namn	Datum för gårdsbesök
Grund- och djurmodul		
Grundmodul		
Djurmodul		

Om en rådgivare utför båda modulerna räcker det att fylla i första raden. De båda andra raderna används endast om olika personer utför rådgivningen om respektive modul.

2. Mottagare av rådgivningen

Namn	Personnummer	Lst kundnr

Namn och personnummer avser den eller de fysiska personer som tagit del av rådgivningen i samband med rådgivarens besök på gården/jordbruksföretaget. Det kan vara den huvudansvariga för jordbruksföretaget, men även anställd personal och/eller vuxna familjemedlemmar som har aktiva roller i jordbruksverksamheten.

Lst kundnr = Länsstyrelsens kundnummer på SAM-ansökan. Det består av länsbokstav och löpnummer för den eller de stödansökningar som respektive person ansvarar för eller kan anses höra ihop med. Om en person hör ihop med flera stödansökningar kan fler kundnummer skrivas vid sidan av tabellen.

3. Förklaring till förkortningar i checklistans kolumner

Förkortning	Förklaring
Nr	Frågans nummer i denna checklista. Siffrorna utgör inte referens till något annat dokument.
J	Ja, rådgivaren bedömer utifrån gjorda iakttagelser och jordbrukarens uppgifter att tvärvillkoret är uppfyllt vid rådgivningstillfället.
N	Nej, tvärvillkoret uppfylls inte (bör kompletteras med kommentar/åtgärdsförslag).
E	Ej aktuellt, frågan är inte relevant med hänsyn till gårdens/jordbruksföretagets produktionsinriktning.
Mh	Referens till sidnummer i faktadelen av Miljöhousesyn 2010.
Ny	Ny eller ändrad fråga jämfört med checklistan 2009. En del av ändringarna utgör bara förtydliganden av texten i checklistan, endast inom avsnitt 2 och 5-7 finns nya bestämmelser.

Grundmodul

Nr	1. Skötselkrav betesmark/slätteräng	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
1.1	Betas betesmarker årligen så att det senast den 31 oktober syns att hela skiftet har använts till bete? Mark som inte betas ska inte med i stödansökan!	88				
1.2	Skördas och bortfors skörden årligen på slätterängar?	88				
1.3	Är markerna fria från stark igenväxning av buskar, träd och sly? För mycket träd och buskar i betesmarker är ett av de vanligaste felen. Har marken miljöersättningsåtagande för särskilda värden gäller åtagandeplanens villkor. Se upp med detta vid rekommendation om röjning.	87- 88				

Ytterligare kommentarer till ovanstående avsnitt:

Nr	2. Skötselkrav åkermark (inkl. fruktodling och plantskolor)	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
2.1	Är åkrarna fria från fleråriga skott av sly, buskar och träd? Sly och buskar på gamla trädor är ett vanligt fel. Putsningsförbud (ej tvärvillkor) gäller under tiden 1 mars – 30 juni.	87				
2.2	Är marken tillräckligt dränerad för att bära en traktor (starkt försumpad f.d. åker bör lämnas utanför stödansökan)?	87				
2.3	Är viss del av åkermarken i Götaland höst- eller vinterbevuxen? Gäller för dig som har mer än 5 ha åkermark i Götaland	75				
2.4	Är starkt sluttande åkermark (mer än 20 procents lutning) i känsligt område, i anslutning till vattendrag bevuxen under perioden 15 september – 15 februari?	88				
2.5	Följs förbudet mot att, förutom inför direktsådd av höstoljeväxter, bränna halm efter skörd på åkermark?	87				
2.6 Ny	I stödområde 9, dvs slättbygder i Götaland och Svealand: Undviker du att skada eller flytta öppna diken, stenmurar, småvatten och solitärträd?	84- 86				
2.7 Ny	Om du bevattnar jordbruksgrödor: Har du tillstånd från miljö- eller vattendomsstol eller har du gjort anmälan till länsstyrelsen? Eller är det uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom att du tar bevattningsvatten?	83- 84				

Ytterligare kommentarer till ovanstående avsnitt:

Nr	3. Grundvatten	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
3.1	Följs reglerna för anmälnings- eller tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet (gäller gårdar med mer än 100 djurenheter eller stora utsläpp av farliga ämnen till grundvatten)?	48- 51				

Ytterligare kommentarer till ovanstående avsnitt:

Nr	4. Skydd av natur, vilda djur och växter (i jordbruksverksamhet eller på jordbruksmark)	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
4.1	Undviker du att avsiktligt störa fåglar och deras häckningsplatser/bon?	87				
4.2	Undviker du att skada fridlysta växter (t.ex. plocka, dra upp eller på annat sätt förstöra växten eller växtplatsen)?	87				
4.3	Finns Natura 2000-områden inom eller intill jordbrukarens marker? Om NEJ, gå till nästa avsnitt.	86-87				
4.4	Finns tillstånd för åtgärder (t.ex. huggning, dikning, grävning, schaktning) som kan påverka Natura 2000-området?	86-87				
4.5	Håller du lämpligt avstånd mot Natura 2000-området vid jordbearbetning, sprutning, gödsling etc. så att du inte gör något som strider mot bevarandeplanen för området?	86-87				

Ytterligare kommentarer till ovanstående avsnitt:

Nr	5. Gödselhantering och höst- eller vinterbevuxen mark – inom känsligt område (söker miljöersättning)	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
5.1	Finns tillräcklig spridningsareal för organiska gödselmedel?	76				
5.2 Ny	Dokumenterar du gödselmängd som levereras, vilka djurslag som gödseln kommer ifrån (alt hur mkt totalfosfor), datum för leverans, vem gödseln förs bort till när stallgödsel förs bort från företaget, och sparas dokumentationen minst 6 år?	76-77				
5.3 Ny	Dokumenterar du gödselslag, mängd som tas emot, mängd totalfosfor gödseln motsvarar, från vem gödseln kommer när du tar emot stallgödsel eller andra organiska gödselmedel från någon annan, och sparas dokumentationen minst 6 år?	76				
5.4	Finns tillräckligt stort och säkert utformat lagringsutrymme för stallgödsel?	81-82				
5.5 Ny	Är lagringsvolymen beräknad med hänsyn till strömmängd, vattentillskott m.m. och finns dokumentation sparad om hur lagringsvolymen är beräknad?	81-82				
5.6	Sprids gödsel endast när och där det är tillåtet?	79-80				
5.7	Följs reglerna om nedbrukning av stallgödsel och andra organiska gödselmedel?	80				
5.8 Ny	Tillförs via stallgödsel maximalt 170 kg totalkväve per hektar spridningsareal och år?	77				
5.9 Ny	Tillförs högst 60 kg lättillgängligt kväve inför höstsådd för den höstsådda grödans behov på hösten?	78				

Nr	5. Gödselhantering och höst- eller vinterbevuxen mark – inom känsligt område (söker miljöersättning)	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
5.10 Ny	Beräknas grödornas behov av gödselkväve med hänsyn taget till förväntad skördenivå, stallgödselns långtidseffekt, förfruktseffekt, eventuell mulljord samt tillförsel av stallgödsel och andra organiska gödselmedel till årets gröda, och dokumenteras detta genom en växtodlingsplan eller liknande?	78-79				
5.11 Ny	Hålls en gödslingsfri zon på minst 2 meter från kant som gränsar till vattendrag eller sjö?	79				
5.12 Ny	Avstås från att gödsla mark som gränsar till vattendrag eller sjö och där markens lutning mot vattnet överskrider 10 %?	79				
5.13 Ny	Avstås från att sprida mineralgödsel 1 november – 28 februari?	80				
5.14 Ny	Avstås från att sprida stallgödsel och andra organiska gödselmedel 1 november – 28 februari (fastgödsel får dock spridas under november med undantag från fastgödsel från fjäderfä på obevuxen mark under november)?	80				
5.15 Ny	Skåne, Halland och Blekinge: Under perioden 1 augusti – 31 oktober, sprids stallgödsel och andra organiska gödselmedel enbart i växande gröda (ej fånggröda) eller före höstsådd av höstoljeväxter? Under perioden 10 oktober-31 oktober får dock fastgödsel från andra djurslag än fjäderfän även spridas på obevuxen mark. Nedbrukning ska ske inom 4 timmar.	80				
5.16 Ny	Skåne, Halland och Blekinge: Under perioden 1 augusti – 31 oktober, sprids stallgödsel och andra organiska gödselmedel inför höstsådd av spannmål endast på lerjordar (> 15 % ler)?	80				
5.17 Ny	Övriga känsliga områden (förutom Skåne, Halland och Blekinge): Under perioden 1 augusti – 31 oktober, sprids stallgödsel och andra organiska gödselmedel enbart i växande gröda (ej fånggröda) eller inför höstsådd. Under perioden 20 oktober-31 oktober får dock fastgödsel från andra djurslag än fjäderfän även spridas på obevuxen mark. Nedbrukning ska ske inom 12 timmar.	80				
5.18	Uppfylls kraven på höst- eller vinterbevuxen mark?	75				
Extra tvärvillkor för miljöersättningar						
5.19	Fördelas stallgödsel och andra organiska gödselmedel över hela spridningsarealen under en femårsperiod?	76				
5.20	Sprids mineralgödsel, stallgödsel och andra organiska gödselmedel så att det hamnar på åkermark (inte i vatten eller så att natur- eller kulturvärden skadas på ängs- eller betesmark)?	85				
5.21	Brukar du ned ureahaltig gödsel inom 4 timmar vid spridning på obevuxen mark?	77				

Nr	5. Gödselhantering och höst- eller vinterbevuxen mark – inom känsligt område (söker miljöersättning)	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
5.22	Har du svämtäcke eller annan täckning över din urin- eller flytgödselbehållare, och sker påfyllning under täckningen?	83				
5.23	Skåne, Blekinge och Halland: Sker nedbrukning av stallgödsel som sprids på obevuxen mark inom fyra timmar?	80				
5.24	Skåne, Blekinge och Halland: Sker spridning av flytgödsel i växande gröda endast med godkänd teknik (exempelvis bandspridning, spädning eller myllningsaggregat)?	80				

Ytterligare kommentarer till ovanstående avsnitt:

Nr	6. Gödselhantering och höst- eller vinterbevuxen mark – inom känsligt område (söker inte någon miljöersättning)	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
6.1	Finns tillräcklig spridningsareal för organiska gödselmedel?	76				
6.2 Ny	Dokumenterar du gödselmängd som levereras, vilka djurslag som gödseln kommer ifrån (alt hur mkt totalfosfor), datum för leverans, vem gödseln förs bort till när stallgödsel förs bort från företaget, och sparas dokumentationen minst 6 år?	76-77				
6.3 Ny	Dokumenterar du gödselslag, mängd som tas emot, mängd totalfosfor gödseln motsvarar, från vem gödseln kommer när du tar emot stallgödsel eller andra organiska gödselmedel från någon annan, och sparas dokumentationen minst 6 år?	76				
6.4	Finns tillräckligt stort och säkert utformat lagringsutrymme för stallgödsel?	81-82				
6.5 Ny	Är lagringsvolymen beräknad med hänsyn till strömängd, vattentillskott m.m. och finns dokumentation sparad om hur lagringsvolymen är beräknad?	81-82				
6.6	Sprids gödsel endast när och där det är tillåtet?	79-80				
6.7	Följs reglerna om nedbrukning av stallgödsel och andra organiska gödselmedel?	80				
6.8 Ny	Tillförs via stallgödsel maximalt 170 kg totalkväve per hektar spridningsareal och år?	77				
6.9 Ny	Tillförs högst 60 kg lättillgängligt kväve inför höstsådd för den höstsådda grödans behov på hösten?	78				
6.10 Ny	Beräknas grödornas behov av gödselkväve med hänsyn taget till förväntad skördenivå, stallgödselns långtidseffekt, förfruktseffekt, eventuell mulljord samt tillförsel av stallgödsel och andra organiska gödselmedel till årets gröda, och dokumenteras detta genom en växtodlingsplan eller liknande?	78-79				

Nr	6. Gödselhantering och höst- eller vinterbevuxen mark – inom känsligt område (söker inte någon miljöersättning)	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
6.11 Ny	Hålls en gödslingsfri zon på minst 2 meter från kant som gränsar till vattendrag eller sjö?	79				
6.12 Ny	Avstås från att gödsla mark som gränsar till vattendrag eller sjö och där markens lutning mot vattnet överskrider 10 %?	79				
6.13 Ny	Avstås från att sprida mineralgödsel 1 november – 28 februari?	80				
6.14 Ny	Avstås från att sprida stallgödsel och andra organiska gödselmedel 1 november – 28 februari (fastgödsel får dock spridas under november med undantag från fastgödsel från fjäderfä på obevuxen mark under november)?	80				
6.15 Ny	Skåne, Halland och Blekinge: Under perioden 1 augusti – 31 oktober, sprids stallgödsel och andra organiska gödselmedel enbart i växande gröda (ej fånggröda) eller före höstsådd av höstoljeväxter? Under perioden 10 oktober-31 oktober får dock fastgödsel från andra djurslag än fjäderfän även spridas på obevuxen mark. Nedbrukning ska ske inom 4 timmar.	80				
6.16 Ny	Skåne, Halland och Blekinge: Under perioden 1 augusti – 31 oktober, sprids stallgödsel och andra organiska gödselmedel inför höstsådd av spannmål endast på lerjordar (> 15 % ler)?	80				
6.17 Ny	Övriga känsliga områden (förutom Skåne, Halland och Blekinge): Under perioden 1 augusti – 31 oktober, sprids stallgödsel och andra organiska gödselmedel enbart i växande gröda (ej fånggröda) eller inför höstsådd. Under perioden 20 oktober-31 oktober får dock fastgödsel från andra djurslag än fjäderfän även spridas på obevuxen mark. Nedbrukning ska ske inom 12 timmar.	80				
6.18	Uppfylls kraven på höst- eller vinterbevuxen mark?	75				

Ytterligare kommentarer till ovanstående avsnitt:

Nr	7. Gödselhantering och höst- eller vinterbevuxen mark – utanför känsligt område (endast aktuellt om man söker miljöersättning)	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
7.1	Finns tillräcklig spridningsareal för organiska gödselmedel?	76				
7.2 Ny	Dokumenterar du gödselmängd som levereras, vilka djurslag som gödseln kommer ifrån (alt hur mkt totalfosfor), datum för leverans, vem gödseln förs bort till när stallgödsel förs bort från företaget, och sparar dokumentationen minst 6 år?	76-77				

Nr	7. Gödselhantering och höst- eller vinterbevuxen mark – utanför känsligt område (endast aktuellt om man söker miljöersättning)	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
7.3 Ny	Dokumenterar du gödselslag, mängd som tas emot, mängd totalfosfor gödseln motsvarar, från vem gödseln kommer när du tar emot stallgödsel eller andra organiska gödselmedel från någon annan, och sparas dokumentationen minst 6 år?	76				
7.4	Finns tillräckligt stort och säkert utformat lagringsutrymme för stallgödsel?	81				
7.5	Följs reglerna om nedbrukning av stallgödsel?	77				
7.6	Götaland: Uppfylls kraven på höst- eller vinterbevuxen mark?	75				
7.7	Fördelas stallgödsel och andra organiska gödselmedel över hela spridningsarealen under en femårsperiod?	76				
7.8	Sprids mineralgödsel, stallgödsel och andra organiska gödselmedel så att det hamnar på åkermark (inte i vatten eller så att natur- eller kulturvärden skadas på ängs- eller betesmark)?	85				
7.9	Brukar du ned ureahaltig gödsel inom 4 timmar vid spridning på obevuxen mark?	77				
7.10	Götaland och delar av Svealand: Har du svämtäcke eller annan täckning över din urin- eller flytgödselbehållare, och sker påfyllning under täckningen?	83				

Ytterligare kommentarer till ovanstående avsnitt:

Nr	8. Avloppsslam	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
8.1	Sprids avloppsslam endast till grödor och på mark där det är tillåtet?	80-81				
8.2	Sprids avloppsslam endast på åkermark där metallhalter i marken antas ligga under gränsvärdena?	81				
8.3	Används endast avloppsslam med metallhalter under gränsvärdena?	81				
8.4	Tillförs marken högst de mängder metaller per år och hektar som är tillåtet?	81				
8.5	Har avloppsslammet behandlats före spridning, eller brukats ned inom ett dygn efter spridning?	81				
8.6	Tillförs marken högst de mängder fosfor och ammoniumkväve som är tillåtet under en sjuårsperiod, eller vid ett och samma tillfälle? (OBS! Max 22 kg fosfor per hektar och år i genomsnitt under en femårsperiod enligt gödselreglerna)	81				

Ytterligare kommentarer till ovanstående avsnitt:

Nr	9. Växtskyddsmedel	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
9.1	Används endast växtskyddsmedel som är godkända i Sverige?	71				

Nr	9. Växtskyddsmedel	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
9.2	Används växtskyddsmedel endast med den dos och till de grödor som framgår av märkningen?	72				
	Extra tvärvillkor för miljöersättningar					
9.3	Har den som utför arbetet med växtskyddsmedel de tillstånd (klass 1L) eller intyg om behörighet (klass 2L) som krävs?	72				
9.4	Används nödvändiga vind- och markanpassade skyddsavstånd?	72-73				
9.5	Är egen sprututrustning kalibrerad och anpassad för användningen (inlejd entreprenör ansvarar själv för sin utrustning)?	72				
9.6 Ny	För den som utför arbetet med växtskyddsmedel sprutjournal med alla uppgifter som krävs, och går dokumentationen lätt att få fram vid kontroll?	73				
9.7	Finns tillstånd från kommunen om det sprids växtskyddsmedel i vattenskyddsområde?	72				
9.8	Ser du till att det inte sprids växtskyddsmedel på naturbetesmarker eller ängar?	72				
9.9	Förvaras växtskyddsmedel av klass 1L i låst utrymme?	72				
9.10	Förvaras växtskyddsmedel så att barn inte kan komma åt dem och avskilda från livsmedel och foder?	72+ 70				
9.11	Sker påfyllning och rengöring av spridningsutrustning på sådan plats att inte yt- eller grundvatten förorenas och så att ingen annan miljökada uppstår?	72-73				

Ytterligare kommentarer till ovanstående avsnitt:

Nr	10. Livsmedels- och fodersäkerhet i grundmodulen (främst växtproduktion – regler om livsmedelsproducerande djur finns i djurmodulen)	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
10.1	Förvaras och hanteras avfall från produktionen och annat avfall, kemikalier, gödningsmedel, växtskyddsmedel, rättgift och andra farliga ämnen så att förorening av livsmedel och foder förhindras?	70				
10.2	Dokumenterar du, följer upp och vidtar nödvändiga åtgärder med anledning av resultat från eventuell provtagning på växter och växtprodukter?	70-71				
10.3	Finns dokumentation över användning av växtskyddsmedel, rättgift och eventuella andra bekämpningsmedel? (Vad, var, när, gröda/skadedjur, vem som utförde bekämpningen).	70-71				
10.4	Finns dokumentation (t.ex. fakturor/leveranssedlar) där det framgår typ av livsmedel/foder, mängd och leveransdatum vid in- eller utförelse av livsmedel/foder till/från företaget (gäller inte vid överlåtelse av livsmedel direkt till konsument)?	70				
10.5	Dokumenterar du uppgifter om användningen av genetiskt modifierat utsäde?	71+ 97				

Nr	10. Livsmedels- och fodersäkerhet i grundmodulen (främst växtproduktion – regler om livsmedelsproducerande djur finns i djurmodulen)	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
10.6	Åtgärdar du problem som har hittats i den offentliga kontrollen och som du har fått information om?	70-71				

Ytterligare kommentarer till ovanstående avsnitt:

OBS! Arbetarskydd för både grund- och djurmodulen ligger som sista avsnitt i checklistan

Djurmodul

Nr	11. Livsmedels- och fodersäkerhet i djurmodulen (frågorna 11.1 – 11.4 kan hoppas över om grundmodulen är avklarad)	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
11.1	Förvaras och hanteras avfall från produktionen och annat avfall, kemikalier, gödningsmedel, växtskyddsmedel, råttgift och andra farliga ämnen så att förorening av livsmedel och foder förhindras?	70				
11.2	Finns dokumentation över användning av växtskyddsmedel, råttgift och eventuella andra bekämpningsmedel? (Vad, var, när, gröda/skadedjur, vem som utförde bekämpningen).	70-71				
11.3	Finns dokumentation (t.ex. fakturor/leveranssedlar) där det framgår typ av livsmedel/foder, mängd och leveransdatum vid in- eller utförsel av livsmedel/foder till/från företaget (gäller inte vid överlåtelse av livsmedel direkt till konsument)?	70+95				
11.4	Åtgärdar du problem som har hittats i den offentliga kontrollen och som du har fått information om?	70-71				
11.5	Dokumenterar du, följer upp och vidtar nödvändiga åtgärder med anledning av resultat från eventuell provtagning på t.ex. spannmål, grovfoder, djur, mjölk, ägg och kött?	97				
11.6 Ny	Använder du foder endast från registrerade foderanläggningar (gäller även eget foder)?	96				
11.7	Kan du visa dokumentation på varifrån djur och foder kommer?	95				
11.8	Används fodertillsatser och läkemedel enligt anvisningarna?	98-99				
11.9	Finns journal över behandlingar med läkemedelspreparat och annan behandling, inklusive dokumentation med behandlingsdatum, karenstid samt datum och namn vid uppföljande behandling?	99				
11.10	Används endast godkända läkemedelspreparat?	99				

Nr	11. Livsmedels- och fodersäkerhet i djurmodulen (frågorna 11.1 – 11.4 kan hoppas över om grundmodulen är avklarad)	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
11.11	Följer du karenstiden vid behandling med läkemedelspreparat (mjölkande djur under karens måste märkas, mjölken måste hanteras separat och får inte levereras)?	99				
11.12	Förvaras foder som innehåller läkemedel i separat behållare?	98				
11.13	Vidtar du försiktighetsåtgärder för att förhindra smittspridning som kan påverka livsmedelssäkerheten t.ex. när du tar in nya djur i besättningen?	99-100				
11.14	Hanteras sjuka eller döda djur så att smittspridning till livsmedel och foder förhindras (jämför med avfall)?	99-100				
11.15	Sker anmälan till veterinär vid misstanke om att djur har sjukdom (t ex salmonella) som kan överföras till människor via livsmedel?	99-100				
	Mjolkproduktion					
11.16	Har du rutiner/system för att upptäcka sjuka mjölkande kor/får/getter, samt att undvika att mjölk från dessa levereras?	105-106				
11.17	Har du rutiner som säkerställer att mjölk från djur som har sår (som kan tänka påverka mjölken) på juver eller spenar inte levereras?	105				
11.18	Är utrustning och lokaler utformade och placerade så att risken för kontaminering av mjölken begränsas?	105-106				
11.19	Har du rutiner för och vidtar lämpliga åtgärder för att minimera risken för skadedjur i mjölkrummet?	105-106				
11.20	Har du rutiner för service (inkl. serviceraport) och förebyggande underhåll av mjölkkningsutrustning, mjölktrum och mjölk tank?	105-106				
11.21	Är ytor och material som kommer i kontakt med mjölken av släta, tvättbara och giftfria material?	105-106				
11.22	Finns ändamålsenliga rengöringsrutiner för mjölktrum och mjölkberörande utrustning, t.ex. mjölkkningsutrustning och mjölk tank?	105-106				
11.23	Används rent vatten vid rengöring av ytor som kommer i kontakt med mjölk?	105-106				
11.24	Har du rutiner så att mjölkningen sker på ett hygieniskt sätt?	105-106				
11.25	Har du rutiner för att säkerställa att kylningen av mjölken fungerar?	106				
	Äggproduktion					
11.26	Förvaras äggen rent, torrt, fritt från främmande lukter samt skyddas effektivt mot stötar och direkt solljus?	111-112				

Ytterligare kommentarer till ovanstående avsnitt:

Nr	12. Förebyggande av vissa djursjukdomar	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
12.1	Efterlevs förbudet mot utfodring av animaliskt protein till idisslare?	101+ 109				
12.2	Efterlevs reglerna om att bara vissa animaliska produkter är tillåtna till andra djur än idisslare?	97+ 107				
12.3	Om både idisslare och andra djur finns på gården, hålls animaliska produkter helt avskilda från idisslarna och idisslarnas foder?	97+ 107				
12.4	Sker anmälan till veterinär vid misstanke om att djur har en TSE-sjukdom (BSE, scrapie) eller annan anmälningspliktig sjukdom (t.ex. blåtunga, mul- och klövsjuka eller vesikulär svinsjuka)?	99				
12.5	Efterlevs de regler som myndigheterna utfärdar för gården och området vid misstanke om TSE-sjukdom?	99				
12.6	Ser djurägaren till att prov tas för scrapie på får och getter över 18 månader som avlivas eller självdör på gården?	109				
12.7	Om du importerar nötkreatur, får eller getter eller deras sperma, ägg eller embryon; är du registrerad hos Jordbruksverket för sådan införsel?	109				

Ytterligare kommentarer till ovanstående avsnitt:

Nr	13. Användning av hormoner	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
13.1	Anlitas veterinär vid hormonbehandling och används endast tillåtna preparat, t.ex. vid fertilitetsstörningar och brunstsynchronisering (vissa preparat får ges av djurägaren om denne har delegerat läkemedelsanvändning)?	99				
13.2	Följs karenstiderna vid försäljning av hormonbehandlade djur?	99				

Ytterligare kommentarer till ovanstående avsnitt:

Nr	14. Djurskydd – allmänt för alla produktionsdjur	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
14.1	Sker tillsyn av djuren minst en gång per dag och kan tillsynen ske utan svårigheter och på ett betryggande sätt?	91				
14.2	Ses djuren till oftare än 1 gång/dag när det rör sig om nyfödda, högdräktiga och sjuka djur samt kalvar som hålls inomhus?	91				
14.3	Förvaras föremål och ämnen som kan skada djuren oåtkomligt för dem?	91				
14.4	Kontrolleras automatiska system och anordningar dagligen?	91				
14.5	För utgångsdjur: Är djuren och terrängen anpassade för driftsformen och finns ligghall eller dispens från sådan?	94				

Nr	14. Djurskydd – allmänt för alla produktionsdjur	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
14.6	Har djuren rörelsefrihet på betet (tjudring är högst olämpligt, sammanbindning får inte förekomma)?	94				
14.7	Får djuren tillräckligt med foder av god kvalitet, lämplig struktur och anpassat till djurslaget?	95				
14.8	Medger utfodrings- och vattningsystem ett lugnt och naturligt intag av foder och vatten?	95				
14.9 Ny	Får djuren tjänligt dricksvatten minst två gånger per dag (fri tillgång för gris , mink, räva, struts och i vissa fall kalvar)?	95				
14.10	Hålls stall och andra förvaringsutrymmen för djur torra, rena, ströade och sker utgödsling så ofta att god hygien upprätthålls, dvs. i regel minst 1 gång/dag?	94				
14.11	Rengörs stallutrymmena noggrant före varje omgång vid omgångsuppfödning (bl.a. ska fjäderfästallar desinficeras innan ny omgång sätts in)?	94				
14.12	Rengörs stallutrymmena noggrant minst en gång per år vid kontinuerlig uppfödning?	94				
14.13	Ges injektioner utan veterinär endast vid villkorad/uppföljande behandling?	99				
14.14	Bedrivs avel utan risk för lidande för djuren och avkommorna?	90-91 102				
14.15	Sker identitetsmärkning och övriga operativa ingrepp på ett djurskyddsmässigt acceptabelt sätt?	103, 108-111				
14.16	Ges sjuka/skadade djur snarast nödvändig vård och behandling?	91				
14.17	Finns närbeläget utrymme där djur som behöver särskild vård kan tas omhand lösgående (sjukboxar)? (För utgångsdjur och för djur som hålls i utomhusliknande klimat ska det finnas behandlingsplatser som kan värmas upp eller på annat sätt vara anpassade så att djurens behov av termisk komfort tillgodoses.)	91				
14.18	Finns dokumentation för minst tre år (minst fem år enligt en bestämmelse som inte utgör tvärvillkor) tillbaka över djur som behandlas med karensbelagda läkemedel?	99				
14.19	Finns dokumentation för minst tre år (minst fem år enligt en bestämmelse som inte utgör tvärvillkor) tillbaka över antalet döda djur i besättningen?	101				
14.20	Ger stall och andra förvaringsutrymmen djuren tillräckligt med utrymme och skydd och kan alla djur ligga samtidigt?	116-127				
14.21	Är golv och liggytor utformade, utrustade och skötta så att skaderisk ej föreligger?	94				
14.22	Har stallarna fönster eller andra ljusinsläpp för dagsljus?	93				
14.23	Finns för djuren lämplig artificiell belysning som medger tillsyn?	91				

Nr	14. Djurskydd – allmänt för alla produktionsdjur	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
14.24	Är fönster, belysningsanordningar, elektriska ledningar m.m. försedda med skydd?	93				
14.25	Är inredning och utrustning (inkl. bindslen) utformade så att den inte medför skaderisk för djuren eller begränsar deras rörelsefrihet eller naturliga beteende?	102-113				
14.26	Är stallklimatet (luftfuktighet, gaser, damm) tillfredsställande och anpassat för djuren och djurhållningsformen?	92-93				
14.27	Har mekaniskt ventilerade stallar nödventilation och larm i den utsträckning som krävs?	93+ 103+ 107+ 111				

Ytterligare kommentarer till ovanstående avsnitt:

Nr	15. Djurskydd – specifikt för kalvar t.o.m. 6 månaders ålder	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
15.1	Får nyfödda kalvar råmjölk senast 6 timmar efter födseln?	103				
15.2	Utfodras kalvarna minst 2 gånger per dag och får fri tillgång till grovfoder fr.o.m. 2 veckors ålder?	103				
15.3	Har kalvarna fri tillgång till dricksvatten vid mycket varm väderlek och vid sjukdom?	103				
15.4	Är kalvboxar försedda med torr halm eller annat strömedel av lämplig typ och av god hygienisk kvalitet?	103				
15.5	Hålls kalvar lösgående (dvs. inte tjudrade eller bundna)?	103				
15.6	Har ensamboxar täta mellanväggar upp till 0,8 m höjd och ovanför det genombrutna väggar som medger nos- och ögonkontakt?	103				
15.7	Hålls kalvar i ensambox högst upp till 8 veckors ålder?	103				
15.8	Följs måttbestämmelserna för kalvboxar och utrymme för kalvar i grupp?	116-118				
15.9	Finns larmanordning som larmar för övertemperatur, strömavbrott och fel på larmanordningen i mekaniskt ventilerade stallar för kalvar som inte hålls tillsammans med kor?	107				
15.10	Finns larmanordning för övertemperatur i stallavdelningar där kalvar hålls tillsammans med kor?	103				
15.11	Följs bestämmelserna angående bedövning av kalvar vid avhorning?	103				

Ytterligare kommentarer till ovanstående avsnitt:

Nr	16. Djurskydd – specifikt för grisar	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
16.1	Avvänjs smågrisar tidigast vid 4 veckors ålder och har de då vant sig vid tillskottsfoder?	108				
16.2	Har alla grisar fri tillgång till dricksvatten?	107				
16.3	Är boxarna försedda med halm eller liknande och har strömedlet sådana egenskaper och ges i sådan mängd att grisarnas sysselsättnings- och komfortbehov tillgodoses?	107				
16.4	Har suggor/gyltor tillgång till strömedel för bobyggnadsbeteende under veckan före grisning?	108				
16.5	Kan grisarna utnyttja olika delar av utrymmena för att ligga, äta och gödsla?	107				
16.6	Utgörs liggplatsen av golv som inte är gödseldrainerande?	107				
16.7	Består minst ¾-delar av den föreskrivna liggarean för digivande sugga av golv som inte är dränerande?	108				
16.8	Har smågrisarna under den första levnadsmånaden en liggplats som är avskild från suggan?	108				
16.9	Följs måttbestämmelserna för respektive griskategori?	119-120				
16.10	Hålls grisarna normalt lösgående (rörelsefriheten för gyltor och suggor får inte regelmässigt begränsas)?	108				
16.11	Hålls suggor och gyltor i grupp under dräktigheten (gäller om det finns fler än 9 suggor i anläggningen)?	108				
16.12	Finns larm för övertemperatur, strömavbrott och fel på larmanordningen? Undantag för stallar som har färre än 30 vuxna grisar eller färre än 150 växande grisar över 20 kg, om nödventilationen öppnas automatiskt vid övertemperatur och vid strömavbrott.	107				
16.13	Följs bestämmelserna vid kastrering och slipning av smågrisarnas tänder?	108				
16.14	Sker injektion av järnpreparat till smågrisar innan 3 veckors ålder, alternativt utförs det av veterinär?	108				
16.15 Ny	Håller sig bullernivån i grisstallet normalt under maximalt tillåtna gränsvärden (dvs enligt svenska bestämmelser max 65 dBA normalt, max 75 dBA vid forcerad ventilation hos slaktgrisar sommartid vid varm väderlek. Max 85 dBA enligt EU-krav)?	93				

Ytterligare kommentarer till ovanstående avsnitt:

Nr	17. Märkning, journalföring och CDB-rapportering av nötkreatur	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
17.1	Sker rapportering till CDB senast sju dagar efter varje händelse?	102				
17.2	Förs stalljournal och sparas den minst tre år (minst fem år om den samtidigt utgör läkemedelsjournal, fem år är en bestämmelse som inte utgör tvärvillkor)?	102				

Nr	17. Märkning, journalföring och CDB-rapportering av nötkreatur	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
17.3	Förs dödsfall, inkommande och utgående djur in i stalljournalen samma dag som händelserna inträffar?	102				
17.4	Förs födda kalvar in i stalljournalen samma dag som de märks (kalvarna ska vara märkta inom 20 dagar från födseln)?	102				
17.5	Är djuren korrekt märkta med en öronbricka i vardera örat senast 20 dagar efter födseln, dock senast när djuret flyttas om flyttning sker inom 20 dagar efter födseln?	102				

Ytterligare kommentarer till ovanstående avsnitt:

Nr	18. Märkning och journalföring av grisar	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
18.1	Är djuren märkta senast när de lämnar födelsebesättningen?	107				
18.2	Är djuren märkta med minst en öronbricka eller tatuerade?	107				
18.3	Förs stalljournal (elektronisk eller på papper) och sparas den minst tre år (minst fem år om den samtidigt utgör läkemedelsjournal, fem år är en bestämmelse som inte utgör tvärvillkor)?	107				
18.4	Förs händelser som dödsfall, inkommande och utgående djur in i stalljournalen samma dag som det inträffar? Förs födda grisar in i stalljournalen senast när de är avvanda?	107				
18.5	Är smågrisarna journalförda senast vid avvänjningen?	107				

Ytterligare kommentarer till ovanstående avsnitt:

Nr	19. Får och getter (födda efter 9/7 2005) – märkning och journalföring	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
19.1	Är får och getter som inte är avsedda att gå till slakt innan de är 12 månader gamla individmärkta med två öronbrickor senast 6 månader efter födseln, dock senast när de lämnar födelsebesättningen?	109				
19.2	Är alla djur som är avsedda att gå till slakt innan de är 12 månader gamla märkta med en öronbricka som minst innehåller födelseplatsens produktionsplatsnummer senast 6 månader efter födseln, dock senast när de lämnar födelsebesättningen?	109				
19.3	Förs stalljournal och sparas den minst tre år (minst fem år om den samtidigt utgör läkemedelsjournal, fem år är en bestämmelse som inte utgör tvärvillkor)?	109				
19.4	Journalförs inkommande och utgående djur samma dag som händelsen inträffar?	109				

Ytterligare kommentarer till ovanstående avsnitt:

Nr	20. Arbetarskydd	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
	Allmänt/övergripande					
20.1	Genomförs årlig riskbedömning och uppföljning av arbetsmiljön tillsammans med personalen? Tänk även på tillfällig arbetskraft!	62				
20.2	Upprättas en skriftlig åtgärdsplan för att förbättra arbetsmiljön utifrån kartläggningen?	62				
20.3	Dokumenteras och utreds alla tillbud/olycksfall som underlag för det fortsatta arbetet med förebyggande åtgärder?	62-63				
20.4	Finns tillgång till gällande arbetsmiljöregler (finns att hämta på www.av.se)?	62				
20.5	Anmäls allvarliga tillbud/olycksfall till Försäkringskassan och Arbetsmiljöverket?	63				
20.6	Om byggnads- eller anläggningsarbete utförs, finns en arbetsmiljöplan?	63				
20.7	Används funktionsdugliga hörselskydd vid arbete i buller över 85 dB(A)?	64				
20.8	Används skyddsglasögon vid arbeten där ögonen är utsatta?	64				
20.9	Används skyddsskor/skyddsstövlar med stålhätta vid arbeten med risk för tramp- eller klämskador?	65				
20.10	Används andningsskydd vid arbete i dammiga miljöer och vid tvätt av djurstallar?	65				
20.11	Finns utrustning för och kunskap om första hjälpen?	65				
20.12	Finns personalutrymme och tvättmöjligheter för personalen?					
	Byggnader					
20.13	Är urin-, gödsel-, avlopps-, vatten- och dikesbrunnar väl täckta eller inhägnade?	67				
20.14	Finns stabila skyddsräcken på trappor och vid fodernedtag eller andra skydd så att nedstörtning förhindras?	63				
20.15	Finns rutiner och hjälpmedel för att minska det farliga organiska dammet, t.ex. dammsugare, dammbindare, blötutfodring?	65				
20.16	Täcks hela det elektriska systemet av jordfelsbrytare?					
	Maskiner och traktorer					
20.17	Är kraftöverföringsaxlar försedda med skydd över hela sin längd?	63				
20.18	Underhålls och kontrolleras fordonens ljus, däck och bromsar regelbundet, inklusive parkeringsbromsen?	68				
20.19	Kontrolleras regelbundet att traktordrag och dragögla är intakt och inte försliten och att hitchkrokar har fungerande låsning?	68				
	Skog och ved					
20.20	Har användaren utbildning och/eller rätt kompetens för de aktuella arbeten som utförs (t.ex. naturbruksgymnasium skog eller Motorsågskörkort)?	66				

Nr	20. Arbetarskydd	Mh	J	N	E	Kommentar/åtgärdsförslag
20.21	Används alltid komplett, funktionsduglig och rätt skyddsutrustning?	66				
20.22	Är vedmaskiner kompletta beträffande skyddsanordningar?	63				
	Djurhållningsrelaterade arbetsmiljöfrågor					
20.23	Finns rutiner för informationsöverföring till veterinär, seminör, transportör, provtagare eller annan som behöver uppgifter om enskilda djur för att kunna utföra sitt arbete säkert?	65-66				
20.24	Finns angöringsplats för säker lastning och lossning av djur?	65				
20.25	Är drivgångar, fällor och grindar dimensionerade och förankrade så att djuren inte kan bryta sig ut?	65				
20.26	Finns möjlighet till avskild behandling av lösgående djur och fixering i samband med behandling?	66				
20.27	Finns flyktvägar eller skyddsanordningar som kan nås vid en risksituation vid arbete med lösgående djur?	66				

Ytterligare kommentar till ovanstående avsnitt:

- Behöver du hjälp med att göra en skyddsron, att bedöma riskerna på din gård eller att få igång det rullande arbetet med arbetsmiljön? Ta då hjälp av den riksomfattande kampanjen Säkert Bondförnuft. Du hittar kontaktpersoner och arbetsmiljöutvecklare för ditt geografiska område på www.lrf.se eller telefon 0771-573 573.
- Vill du söka mer information om arbetsmiljö när du Arbetsmiljöverket via www.av.se.
- Vill du göra en gårdsanpassad checklista med både tvärvillkor och andra bestämmelser som gäller ditt jordbruksföretag kan du nå Miljöhusensyn på Internet via www.miljohusesyn.nu.

Detta material har delvis finansierats med EU-medel